

ТЕМУР УБАЙДУЛЛО

ЗАМИН МУҚАББАТИ

Шеърлар

Тошкент
Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети
«Еш гвардия» нашриёти
1984

у $\frac{70403-150}{356(04)-84}$ 84—84 4702570200

© «Еш гвардия» нашриёти, 1984

ИЖОД КУРТАКЛАРИ

Мен анчадан бери Темурнинг шеърлар машқ қилиб келишини билардим.

Чиндан ҳам тўпламга кирган бу шеърлар Темур Убайдуллонинг бўйи-бастини кўрсатиб турибди. Шоирнинг ўз кўзи, ўз кузатувлари бор, ўз ҳаяжони ва ўзига хос яқунлашлари бор. Китобхонни жазм этган руҳий ҳолатига олиб кира олади, унинг юрагига тўлқин, фикрига уйғониш, силжиш сола билади.

Темур қисқа ва деталли шеърлар ёзишни яхши кўради. Унинг китобхонни толиқтирадиган мадҳиянамо узун шеърлари йўқ. Эҳтимол, бу ижодининг бошида болаларга кўпроқ ёзганининг оқибатидир. Ахир, ёш китобхонга қисқа ва лўнда ёзилади-да. У болаларга қилган машқларидан ана шу фазилатни олган. Бу — ёмон эмас. Темур фикрнинг чуқурлигига, ҳаяжоннинг оқимига кўпроқ эътибор беради. Шунинг учунми унинг сатрлари китобхонни теран мулоҳазаларга, майин бир руҳий назокатга чорлайди. Шу билан фикрда кичик бир мулоҳаза пайдо қилади. У сатрларни жарангдор, равон, ўйноқи, енгил қилиб ишлайди. Кўп вақт шеърнинг охириги икки сатрига асосий фикрини олиб келиб, бирдан ўйноқи, ёки кутилмаган фикр билан яқунлайди. Менимча, бу яхши фазилат, ягона деталли шеърларга жуда мос тушади ва китобхонда алоҳида муносабат уйғотади. «Ғунча» шеърининг охиридаги бевақт юлинган гулга ачиниб туриб, шоир шеърни қуйидагича яқунлайди:

Муҳаббатнинг янги ғазали,
Қолиб кетди булбул тилида.

Ёки, туни билан уйғоқ ўтган кишини тонг оттиришини:

Упди қуёш тонгда оламни
Менинг уйғоқ кўзларим билан.

деб кутилмаган сатрлар билан тугатади. Бу шоирдан атрофлича мулоҳаза қилишни, чуқур қузатиш ва дидни талаб қиладики, аслида шуни шоирлик ва ижод дейдилар.

Темур Убайдулло чиндан ҳам ижод машаққатини билади. Қунти ҳам этади. Қелажак ундан янада кенг муҳокамали, катта кузатув кўзини ва ижодкор бардошини, изланишини талаб этади.

Ҳақиқий ижоднинг бундан бошқа йўли ҳам йўқ.

Шухрат

ТУҒИЛИШИМ

Ҳидламадим порох ҳидини,
Кўрмаганман уруш дудини.
Лек биламан,
Эрк ҳаёт учун
Кошейлар берган жонини.
Лек биламан,
Саодат учун
Матросовлар тўккан қонини.
Биламан-ки,
У совуқ уруш,
Ажал бўлган миллион-миллионга,
Уша одамларнинг
Яшамаган умрин
Яшаш учун келдим жаҳонга!

ҚАЛБИМ

Қалбим кулса сифмай қувончи,
Қоғоз узра тўкса жилвасин.
Секин айтиб қўяман шунда:
Якка ўзинг асло кулма сен!

Изтироблар аро қоврилиб,
Излаб қолса қалбим тасалло.
Секин айтиб қўяман шунда:
Якка ўзинг йиғлама асло!

БИР КЕЧА

Кўзларимга инмади уйқу,
Яна кечам ўтмоқда бедор.
Юрагимга мавж солган туйғу
Мисраларга қўнар беозор.

Халоват бахш этмади бир дам,
Тунни билан эркалаб бир ҳис.
Ўйларимга бўлишиб ҳамдам,
Сўнди аста охирги юлдуз.

Шитирлаши тинди қаламнинг,
Жўр бўлиб дил сўзларим билан.
Ўпди қуёш тонгда оламни
Менинг уйғоқ кўзларим билан.

ҚУЁШ ЭМГАН

Уйқудан уйғониб қуёш бирпасда,
Зумрад кокилини ташлади тоққа.
Узатди ювиб қуй дегандек аста
Заррин толаларин чопқир ирмоққа.

Боқдим мен, завқланиб тонг шууридан,
Сулув келинчакдек нурлар балқишин.
Шеърларим, нур эминг қуёш нуридан,
Сиздан ҳам ҳарорат, қуёш балқисин.

БУРГУТ

Оҳ, буздилар бургут уясин,
Чинқириб у отилди тикка.
Тирқиради кўздан жоласи,
Алам билан чеккан ноласи
Сигмас эди бепоён кўкка.

Гирён бўлиб, ўртаниб яккаш,
Харсангларга босди тўшини.
Бўлса ҳамки қанча бағри тош,
Бўлса ҳамки ер, кўкка йўлдош,
Ўз уям деб тўкди ёшини.

ЗАМИН МУҲАББАТИ

Парашютим кенг қанот ёзиб
Бошим узра бўлди соябон.
Ҳис қиламан, мен бир юлдузу,
Ер келарди пешвоз мен томон.

Ушбу ҳолни орзиқиб кўнгил,
Оналарга этаман қийёс.
Қайтганида сафардан ўғил,
Она чиқар йўлига пешвоз.

ИНСОН БЕШИГИ

Булбул бешиги боғда
Бургут бешиги тоғда.
Инсон бешиги эса
Шу муқаддас тупроқда.

Булбул боғни ўйлайди,
Булбул боғдан сўйлайди.
Латиф овози ила
Ишқ розини куйлайди.

Бургутга тоғ маскандир
Бургут тоғда ўсгандир.
Бағри тош каби қаттиқ
Забти кўкни тўсгандир.

Инсон ҳам боғни куйлар,
Инсон ҳам тоғни куйлар.
Бир гул каби ардоқлаб
Она тупроқни куйлар...

ИККИ ҲОЛАТ

Қалбимни эзади доимо дўстлар,
Эришолмаган икки нарсам:
Бири келажакдаги орзуларим бисёр,
Бири зое кетган дақиқам.

ЧУҚҚИДА БИТИЛГАН ШЕЪР

Табиат, бер шодликларингни,
Фақат шодон дамнингни кўрсат.
Мен ҳам қўшай кулгуларимни,
Барчага у етсин бу фурсат.
Табиат, бер қайғу-ғамингни,
Барини бер, сенда қанча бор.
Токи шодон яшаш дамида
Ҳеч ким унга бўлмасин дучор.

ЁШЛИГИМГА

Кўз юмгунча ўтди болалик,
Тутқазмасдан менга барини.
Саломига олгунча алик,
Айтмай ҳали дилда борини.

Ёшлигим ҳам ўтар кутмасдан,
Иниб қолар сочларимга оқ.
Орзуларим қониб битмасдан,
Этиб кетар ўзига муштоқ.

Кексаярман, қўлимда ҳассам,
Кўча бўйлаб одим ташлагум.
Ёнингдаман дея ўшал дам,
Тутасанми қўлдан, ёшлигим?

МЕН ЙЎЛИНГДАН ЧИҚҚАНМАН

Бола эдик хандон кулиб,
Уйнардик беркинмачок,
Йиғлатганман, соч попугинг,
Юлишга ошиққанман.
Кўз ёшингни илиб маржон
Бўлганигда «пўм», «ачоқ»,
Шошилганман ярашиш-чун
Мен йўлингдан чиққанман.

Баҳор чоғи эрка шамол,
Сочинг сийпаб ўтарди.
Сенга алвон чечаклардан
Гултож қилиб таққанман.
Қани, мени тут-чи, дея,
Бирдан чопиб кетардинг,
Сени тезроқ тутиш учун
Мен йўлингдан чиққанман.

Улғайдик биз, севги номи,
Қалбларда бўлди дoston.
Кўкда Ой дер, оппоқ юзинг
Кўрганда мен туққанман.
Қўлингни бер, ишқинг бугун
Қалбимга кирди, жонон. —
Бирга-бирга бўлиш учун
Мен йўлингдан чиққанман!

ҒУНЧА

Нега юлдинг гул ғунчасини,
Нима эди, айт, унда гуноҳ?
Сенинг қалбинг, о, шунчамиди,
Солмадингми, оҳига қулоқ?

Янги бир гул очилмай ҳали,
Қўзин юмди сенинг қўлингда.
Муҳаббатнинг янги ғазали
Қолиб кетди булбул тилида.

Қалб томчиси — шеър шоирнинг
Юрагида мавж урган чашма.
Ул бир маъво, энди шоирни
Одамларга қилгуси ошна.

Қалб томчиси — шеър шоирнинг
Бедор кечган тунин ҳосили.
Ул мангулик — ҳардам шоирни
Асрларга ҳамнафас дили.

* * *

Кунлар ўтаверар тўхтамай бир зум,
Армоннинг ҳам изи тушди юзимга.
Ёшлигим — пайтларим покиза, маъсум,
Мени кузатганча қолди изимдан.

Қўзгуга боқаман, кимдир пешонамга
Ўчмас бир чизиқча ўйиб кетибди.
Сочимда оқ тола, демак, кексалик
Ҳассасини қўйиб кетибди..

ИЗТИРОБ

Зал жимжит.
Юзлаб кўз менга қадалган,
Уларнинг истагин уқийман.
Биринчи муҳаббатимга аталган,
Энг яхши шеъримни ўқийман.
Мана кўз ўнгимда:
Далама-дала
Юрган бир болайдим ўн беш ёшимда.
Қалбимга ўт солди қоши ҳилола,
Шеър ёзиш савдоси тушди бошимга.
Тушсаки гоҳида у дамлар ёдга,
Муштдек юрагимни тирнар изтироб.
Балки илк туйғулар олиб қанотга,
Шеър ёз деб,
Шеър ёз деб, қилдими хитоб.
Шеър ёздим,
Дафтарим тўлди сатрга.
Шеърга ўхшамасми,
Ўхшарми андак...
Шеърларимни энди, у қиз кадрлар,
Қалбимга тасалли ушбу ҳол жиндак...
Барини ўқидим, узундан узоқ,
Тошиб эслар эдим уларни шу чоқ.
Бир қисса, биринчи ишққа аталган
Зал жимжит.
Юзлаб кўз менга қадалган.

Ун беш ёшдагидек ўртағиш эмас,
Хотира эди бу тушган ғазалга.
Шеър битди,
Энтикиб қолдим бир нафас
Рўпара келгандай ўша гўзалга.
Шеър битди.
Лек ҳижрон танимни ёқиб,
Юрагим титрарди, маъюс инграрди...
Зал тўла одамлар оёққа қалқиб,
Олқишлаб,
Завқ билан қарсак урарди...

ЎТАР

Сулаймон Рустамга

Шодликларни қувиб аламлар ўтар,
Муҳаббатга чўмган бу дамлар ўтар,
Зумрад қиш ортидан кўкламлар ўтар,
Одамлар яшади, одамлар ўтар.

Юракни юракка чамбарчас боғлаб,
Орзуга интилиб, орзу қучоқлаб,
Қон-қардош бир-бирин юрар сўроғлаб,
Юракдан берилган саломлар ўтар.

Дарёлар йўлига солиб тўғонлар,
Бало шамолига бўлиб қалқонлар,
Ёр учун фидо деб танамда жонлар,
Ишқ майин шимирган ўктамлар ўтар.

Тимқора сочлари белга чулғаниб,
Тунлари уйқусиз бедор тўлғаниб,
Йўлларга кўз тутиб, ёниб, ўртаниб,
Аҳдига вафоли санамлар ўтар.

Ишқ қалбни ёритар оташдир, нурдир,
Бу умр ўткинчи, фоний умрдир.
Сулаймон Рустамдэк ошиқ Темурдир,
Муҳаббат боғида қадамлар ўтар.

ИСТАГИМ

Шамолга ўхшашни истайман,
Дарахтлар баргларин ўйнаган.
Далаларда шўх-шўх куйлаган
Шамолга ўхшашни истайман.

Сувларга ўхшашни истайман,
Чўлларнинг бағрини сийлаган,
Майсаларни суюб силаган,
Сувларга ўхшашни истайман.

Чинорга ўхшашни истайман.
Қомати булутга етгудек,
Ҳайбати оламини тутгудек,
Чинорга ўхшашни истайман.

Боғларга ўхшашни истайман,
Макон саҳоватга, ҳимматга.
Лиқ тўла асалга, шарбатга,—
Боғларга ўхшашни истайман.

СЕНСИЗ

Хайриддин Салоҳга

Табиат маскандир куйга, қўшиққа,
Шарқираган сувлар оқади сенсиз.
Қиличини уриб булут-бўшлиққа,
Оловли чақмоқлар чақади сенсиз.

Шивирлар муҳаббат ҳақида боғлар,
Гул ҳидин уфуриб навбаҳор чоғлар,
Бошлари ярқироқ савлатли тоғлар
Бағрига дўстларинг чиқади сенсиз.

Ариқлар бўйида гуркирар ялпиз,
Димоққа уради ажойиб бир ис,
Йигитлар кўксини севгили нарғиз
Ўтли туйғу ила ёқади сенсиз.

Гўзалдир юртимнинг қучоғи. гўзал,
Ҳар чаман, ҳар гули биттадан ғазал.
Ватанни севмоқлик меросдир азал,
Оҳулар водийга боқади сенсиз.

Гуллади сен шеърга солган бодомлар,
Кўз тутар йўлингга саҳарлар, шомлар,
Ширин суҳбатингга интиқ одамлар
Назмингга чечаклар тақади сенсиз.

ЛАВҶА

Тонг қўйнида мудрайди олам,
Уфқ товланар камалак нурда.
Чўққиларни ўпиб қуёш ҳам,
Боғламоқчи бошига дурра.

Гунчаларнинг лабида ибo,
Япроқларда томчи-томчи нам.
Эй, ўлкамнинг тонглари зебо,
Бор латофат сизда мужассам.

Шайдо бўлиб боқаман шу он,
Мунча гўзал дейман ўзимга.
Кўзларимга мафтундир оқ тонг,
Ўз аксини кўриб кўзимда.

ГУЛНИНГ ДАРДИ

Саҳар чоғи гул ёноғида,
Кўриб қолдим уч-тўрт томчи ёш.
Ажаб, ахир кимнинг доғида
Уртанибди экан эгиб бош?

«Айт-чи, гулим йиғладинг нега,
Не сабабдан чекдинг сен алам?
Ё тортибми фироқ қаърига,
Ёш тўкдингми шу саҳар палла?»

«Туни билан сайради булбул,
Бўй бермадим ишқи, сўзига.
Ёниб-куйлаб жўнаб кетди ул,
Аламдан ёш қалқди кўзимга.

Энди келса кутаман ҳушҳол,
Эгажакман севгисига бош!
Энди келса, тилдан тўкай бол,
Отмам асло кибр ила тош!»

Бироқ ҳар тонг мўлтираб турар,
Гул юзида уч-тўрт томчи ёш...

СУВОРИЙ

Чу, тулпорим, ҳали олдинда
Чорлагувчи олис йўллар бор,
Кўзлари тўрт, эшик олдида
Кутар ~~балки~~ ^{мени} қора кўз дилдор.

Қумтепалар оралаб шамол,
Елғизликдан ўқигай ғазал,
Азоб чекмай тотиларми бол?
Чу, тулпорим, чўчима дангал.

Чу, толишдан сўз очма мутлоқ,
Сенинг учун мен юкман гўё.
Эзар мени ҳижрон ва фироқ,
Елкамдадир ташвишли дунё.

Чу, тулпорим, одимла илдам,
Олдинда бор анча йўл ҳали.
Манзил чорлар, етиб борган дам
Иккимизга бордир тасалли.

Чу, тулпорим, ҳали йўл олис..

КЎЗЛАРИНГ

В га

Кўзларинг бир жодуки, билсанг,
Етти иқлим қолгусидир лол.
Сажда этгум, ишора қилсанг,
Соҳиби кўз, эй, қоши ҳилол!

Кўзларингни севаман жондан,
Кўзларингга жоним фидодир.
Теран улар, чексиз осмондан,
Оҳ, кўзларинг менга дунёдир.

Йўқса менинг тақдирим, жоно,
Умрим, ишқим — энг эзгу бир байт —
Кўзларингга бўлармиди жо,
Сиғармиди кўзларингга, айт?!

АЁЛ ҚАЛБИ

Аёл қалби — тиниқ булоқ,
Аксин топган унда олам.
Муҳаббат ҳам меҳр-қайноқ,
Ҳаёт бўлган жамулжам.

Аёл қалби — тиниқ булоқ,
Унда йўқдир гина, кадар.
Қўшиқлари дилбар, дилхоҳ
Туюлади нақадар.

Аёл қалби — тиниқ булоқ,
Унга ташна бутун жаҳон.
Лойқалатма уни ўртоқ,
Доим турсин соф ва омон.

Аёл қалби — тиниқ булоқ.

ЛАҲЗА МОНОЛОГИ

Ўркач-ўркач булутлар оппоқ,
Жилоланар қуёш шуъласи.
Баландларда учмоқда бу чоқ
Пўлат қушда инсон боласи.

Олисларга тикилади боз,
Қанот каби силкир қўлларин.
Ўриндиқдан айласа парвоз.
Банд айласа сáмо йўлларин.

Севинади худди шу замон,
Қуёшни ҳам тутиб олгудек.
Кенг самога бўлиб ҳукмрон,
Булутларда яшаб қолгудек...

Пичирлади лабларида сас,
Бир хўрсинди, оғир тин олди.
Қўзи тушиб заминга бехос,
Соғинч билан тикилиб қолди.

ОНАМ ҲАҚИДА ҚҶШИҚЛАРИМ

Биринчи қўшиқ

Бир бор экан, ёруғ дунёда,
Яшар экан мунис бир аёл.
Ҳавасманди қуёш самода,
Ҳар кун кўриб бўлар экан лол.

Шод яшабди лабида кулгу,
Бахтли экан, бахтиёр экан.
Юрагида бир олам орзу,
Ўзи каби диловор экан.

Қаҳқаҳалар тинибди бир кун,
Бахтли кунни босибди қайғу.
Қуйма пўлат шамширға бутун
Айланибди юракда туйғу.

Ўсма сиқмай у момиқ қўллар,
Кетмон тутиб қабармиш алҳол.
Жангга кетган, танти, фидокор,
Эр ўрнини босибди аёл.

Отасининг ташна меҳрига,
Гўдак йиғлар ота деб бот-бот.
Фарзандини босиб бағрига,
Аёл тилар эрига ҳаёт.

Ой юзини босмиш ажинлар,

Қора сочлар ичра уч-тўрт оқ.
Севги бермиш далда тун-кунлар,
Унга бўлмиш матонат ҳамроҳ.

Яна бўлди элу юрт ҳуррам,
Яна азоб, кўз ёшлар унут.
Остонада турар йигит ҳам,
Қад ростлади аёл бағри бут.

Элим дея ҳар бир юмушга,
Бургут панжа солиб келди у.
Гўдагини асраб тишида,
Истиқболга олиб келди у.

Алқаб уни кекса ҳам, ёш ҳам,
Таъзим билан офарин деди.
Уша аёл эди менинг онам,
Уша гўдак эса мен эдим.

ИККИНЧИ ҚУШИҚ

Хонадонимиз оддий
Бир ўзбек хонадони.
Шу хонадон ҳурмати,
Сизни яхши кўраман.

Одамларга очиқдир
Доимо дастурхони.
Шу дастурхон ҳурмати,
Сизни яхши кўраман.

Кўзларингиз юлдуздир,
Қалбингиз — осмоним.
Шу пок осмон ҳурмати,
Сизни яхши кўраман.

Аллангиздир ҳаётнинг
Энг мукамал достони.
Ушбу дoston ҳурмати,
Сизни яхши кўраман.

Онажон, оиланинг,
Сиз юраги, сиз жони.
Сиз берган жон ҳурмати,
Сизни яхши кўраман.

учинчи қўшиқ

Пинҳон бўлди юлдузлар учиб,
Қўноғида хўроз тўлғонди.
Неварасин эркалаб, қучиб,
Субҳидамда онам уйғонди.

Мудрар ҳали тўшакда олам,
Шамол эсар эриниб беҳол.
Шивирларди лаблари шу дам,
Гўдагимга тиларди иқбол.

Бўлди аста юлдузлар пинҳон,
Қўноғида хўроз тўлғонди.
Янги кунга тилай деб иқбол,
Субҳидамда онам уйғонди.

ЎФИЛ МОНОЛОГИ

Дадам йўлга чиқди саҳарда,
Мен хархаша қилдим одатий:
— Олиб келинг менга бир тойчоқ,
Чопқир бўлсин, бўлсин қаноти,

Дадам ўпди суюб пешонамдан,
— Омон қайтсам,— деди,— болажон.
Гар қайтмасам сен нишонамсан,
Мендан ўзинг, тойчоқ, қоласан.

Тўрт йил кутдим келар тойчоқ деб,
Алдаб кетди, дер эдим, дадам.
Соғинардим, жуда соғинардим,
Кетмасмиди тойчоқ демасам.

Онам гоҳи йиғласа пинҳон,
Ажабланиб ўйлаб кетардим.
Тойчоқ топиш қийинми шунча?
Билсам, бошқа нарса айтардим.

Тойчоқ кутиб кўзим тўрт эди,
Онам эса кутар эди хат.
Кунлар ўтар, оқарар сочи,
Ажинлари бўлар қатма-қат.

Энг охири мен қилдим тавба,

Қайтинг дедим дадажонимга.
Тойчоқ керак эмас, дадажон,
Дадажоним, қайтинг ёнимга.

Кириб келди дадам бир оқшом,
Соч-соқоли қировдек оппоқ.
Мен отилдим дарҳол бағрига,
Сўрамадим қани деб тойчоқ.

Сўрамадим,
Упдим чўлпиллатиб,
Дийдор эди энди муддао,
Сўрамадим...
Отам елкасида
Келтирганди озод бир дунё!

ТАБИАТ МОНОЛОГИ

Мен сенга бахш этдим жўшқин булоқлар,
Токи ташналигинг қониб юрсин деб.
Хоҳ ёшлик, хоҳида кексалик чоғлар
Юрагинг булоқдай қайнаб турсин деб.

Мен сенга бахш этдим поёнсиз дала,
Кўзинг тўйсин дедим макон-масканга.
Ундирдим тергин деб гулу гуллола,
Ахир нима етсин яйраб ўсганга!

Мен сенга бахш этдим қуёшли осмон,
Олтин нур остида яйра, ўйна деб.
Юксаклар хаёли доим қилсин банд,
Юксаклар ҳақида ёниб ўйла деб.

Беҳад гўзалликлар яратдим, мудом
Кўзларинг завқ олиб яшнаб кулсин деб.
Юрагингга оқиб шафқату илҳом,
Меҳру мурувватга тошиб тўлсин деб.

Илтижо қилурман бугун, эй, инсон,
Мен сенга саждада юрагим доғлиқ.
Авайла сен мени, асрагин, зотан,
Умрим қанчалик меҳрингга боғлиқ!

ШАҲИДЛАР МОНОЛОГИ

Олис жабҳалардан берамиз садо,
Ёронлар, йўлларга интизормисиз?
Бир кафт тупроқ учун бўлгандик фидо,
Шу тупроқ бағрида омон бормисиз?

Биз жангга кетганда туғилган гўдак,
Бўй етиб бўлгандир танти, навқирон?
Ташвиш нелигини билмасдан андак,
Улфатлари ила юргандир шодон?

Наманган боғида адл чинорлар,
Шамолда тебраниб ўйчан тургандир?
Ой юзли гўзаллар, нозли дилдорлар,
Қошларига ўсма сиқиб юргандир?

Беҳадик яшарми, айтинг, ҳар одам,
Ватаним сарҳади тинчми, омонми?
Ёвлар тугаганми ёки ҳали ҳам
Дўстлар бир томонда, ёв бир томонми?

Қуёш ҳам чарақлаб турибми кўкда,
Ё булут тўсдимми нурли юзини?
Тинчликнинг ҳамиша душмани кўп-да...
Ватан отлантирса ўғил-қизини —

Агарда қонсираб кўз тикса ғаним,
Яна она тупроқ қолса хатарда.
Топталгудек бўлса гўзал Ватаним,
Халоват қолмаса турар-етарда,

Чорлангиз, биринчи бўлиб жангларга,
Кирамиз отилиб, нотаниш ўртоқ!
Сиз эса дам беринг, бир оз жонларга,
Аввал биз, сиз эса биздан кейинроқ!

САДО

Бепоён боғларга боқиб ҳайқирдим,
Менинг гул Ватаним Ўзбекистон деб.
Садо келди шу чоқ кўркам боғлардан:
Боқ, қувон, бу шундай боғу бўстон деб.

Алпқомат тоғларга боқиб ҳайқирдим,
Менинг адл юртим Ўзбекистон деб.
Садо келди шу чоқ азим тоғлардан:
Бизлар юрак каби тоза хирмон деб.

Чексиз уфқларга боқиб ҳайқирдим,
Менинг кенг Ватаним Ўзбекистон деб.
Садо келди шу чоқ кенг далалардан:
Бу шундай юрт қалби чўнг, бепоён деб.

Мовий пахтазорга боқиб ҳайқирдим,
Менинг оқ Ватаним Ўзбекистон деб.
Садо келди шу чоқ пахтазорлардан:
Нажот шу, ҳаёт шу, шудир имон деб.

ҚҰШИҚ АЙТГИМ КЕЛАДИ

Беринг, дўстлар, менга навбатни,
Қўшиқ айтгим келади, қўшиқ.
Хур дўстликни ҳам саодатни
Куйлай дейман қўшиққа қўшиб.

Созим чертиб боғлар ҳақида
Сирли-сирли сўйласам, дейман.
Салобатли тоғлар ҳақида
Жўшиб-жўшиб куйласам, дейман.

Шўх оҳангга тўлдиргум келур,
Қўшиқ айтиб кенг коинотни.
Барчани лол қолдиргум келур,
Беринг, дўстлар, менга навбатни!

Ўзимдан сўнг қолган умримни
Қўшиқларим эттирсин давом!
Қўшиқ қилай завқ, шууримни,
Юрагимдан қуюлар илҳом.

Қўшиқ айтгим келади, қўшиқ...

ЎРИК ГУЛЛАГАНДА

(Лавҳалар)

Ҳамид Олимжонга бағишлаганим

I

Дарча олдидаман,
Ёғарди ёмғир.
Қуюлар томчилар ерга шивалаб..
Азобламанг, қўйинг, ўтинчим ахир,
Ўрик гулларини шунча савалаб.
Дардли туйғуларим сескантиради,
Биллурий томчилар ювар ғуборни.
Ёмғир ниманидир излантиради,
Томчилар тиниққи, мисоли биллур,
Дарча олдидаман,
Шивалар ёмғир.
Томчилар оҳиста қалбимга томар,
Томчилар тиниққи, мисоли биллур,
Ўрик гулларида яшнар томчилар.
Ошқора завқ билан ўрик остида,
Бир киши гулларга тўймай тикилди.
Сочлари тўзғиган,
Бирдан устига
Япроқдан томчилар дувва тўкилди...
Хотиралар мени сескантиради,
Биллурий томчилар ювар ғуборни.
Ёмғир ниманидир излантиради,
У киши ўйларим сочиб юборди.

II

Шамолда силкинар
Бир этак гуллар,
Шоирнинг дилини шеър чулғар эди.

Урикнинг тагида бир тўп болалар,
Довучча ҳақида чуғурлар эди.
Жилмайиб қўйди у
Бош силкиб аста,
Қалам бор довучча тутган қўлларда.
Бугун эса унинг юраги хаста,
Шеър кутар эди оппоқ гуллардан.
Нечанчи оқшом бу
Питирлайди қалб,
Мисраларни қувиб кезади 'хаёл.
Пичирлар ненидир тинимсиз жуфт лаб,
Шилдираб куйлаган шўх жилға мисол.
Сатрлар қуйилар сафма-саф бўлиб,
Қоғоз бетларида ашъор кулади:
«Деразамнинг олдида бир туп
Уриқ оппоқ бўлиб гуллади».
Жилмайиб қўйди у, дилнинг сирлари,
Ушбу жилмайишга, дўстлар, пайвастдир.
Ахир билибдими шоир илгари,
Урикнинг шеърга бўлишин дастур?!
Тонг сари одимлар тиним билмай тун.
Сатрлар тўкилар қоғоз бетига,
Сатрлар тўкилар кўнгил қатидан,
Ечилар кўнглини банд қилган тугун.
Тонг отди, шоирнинг қўлида ашъор,
Ором олди энди шеър бўлган вужуд.
Тотлироқ туюлди бугунги наҳор,
Деразани очди қуёшга хушнуд.
Урик гулларига назар солди у,
Гуллар чиройидан баҳра олар дил.
Силкитиб бўйини олиб қочарди,
Шоирнинг бетини сийпалаган ел.
Тонг отди, дарахтда бир этак гуллар,
Олов ранг нурларга йўғрилар эди.
Урик тагида уч-тўрт болалар
Довучча ҳақида чуғурлар эди.

III

Гўзал баҳор келди,
Дилрабо баҳор.
Гнѐҳга безади қиру далани.
Яшил куртакларда яшаш рамзи бор,
Шу баҳор илҳомга чорлади мани.

Тонглар жуда сўлим,
Чаманлар сўлим,
Боладек энтикар тонгда Ватаним.
Нурга узатаман наҳорда қўлим,
Шу наҳор илҳомга чорлади мани.

Эркадир жуда ҳам,
Гуллар эркадир,
Кўкламдек файзиёб бир фасл қани?!
Кўклам ҳар қадамни гулга буркади,
Шу гулзор илҳомга чорлади мани.

Жилғалар шошади,
Жилғалар ўйноқ,
Бир томчи сувидан яйрайди таним.
Жилғалар тор чалар жўшқин ва қувноқ.
Янгроқ тор илҳомга чорлади мани.

Гўзал баҳор келди,
Дилрабо баҳор,
Гул билан безади қиру далани.
Яшил куртакларда яшаш рамзи бор,
Шу баҳор илҳомга чорлади мани.

IV

Баҳор билан бирга
Отландим йўлга,
Шоирнинг соғинчи дилимда тўлиқ,
Сўрайман ҳар гнѐҳ, ҳар булоқ, гулдан,
Аммо шоир йўқ.

Ана мажнунтоллар тагида қизлар,
Шеър ўқиб кулишар, кулишар шўх-шўх,
Бир-бирин шоирдан ўқиб деб қистар,
Аммо шоир йўқ.

Тепамда кенг само солиқ қовоғи,
Остимда ер, ерки бўрсилдоқ бўлиқ,
Етмаган жой қолмас менинг оёғим,
Аммо шоир йўқ.

Водийда кўп кездим, изладим уни,
Сўраган чоғимда шалола мунглуқ —
Ифода қиларди шундоқ туйғуни:
Аммо шоир йўқ.

V

Боғларда бир сиймо
Бўлур намоён,
Дарчадан бир шивир, садо келади:
Инсонни севганлар ўлибдир қачон,
Шоирнинг умри ҳам мангу бўлади.

Мени қайда дея,
Излама кўклам,
Сен қаерда бўлсанг шундаман, инон.
Мен сен билан бирга қадам-бақадам,
Баҳорни севганлар ўлибдир қачон?!

Мен, эл қалбидаман
Юраклар аро,
Абадий ўзимга топганман макон.
Ҳеч бир қудрат мени этолмас пора,
Ахир юрак деган ўлибдир қачон?!

VI

Тарқоқ хаёлимни
Жамлай олмайман,

Ҳамон ҳушимни мен тўпловмай ҳайрон.
Ҳамон ўзлимни йўлга солмайман,
Ўрик гулларига боқаман нолон.
Ўрик гулларини ювади ёмғир,
Устоз соғинчлари ёғар сийнамга.
Ҳамид Олимжонни сўроқлаб ахир,
Ўрик гуллари ҳам боқар оламга.
Булар дoston эмас, булар туйғулар,
Булар изтиробда чекилган рақам.
Булар дил ўртаган ўтли қайғулар,
Сатрларим содда, жилолари кам.
Кўзим гавҳарини томчи ёш тўсиб,
Соғинчли юракнинг сўйлашлари — бу.
Бир шеър ошиғининг юраги тошиб,
Азиз Ватандошин ўйлашлари — бу!

МУНДАРИЖА

Ижод куртаклари	3
Туғилишим	5
Қалбим	6
Бир кеча	7
Қуёш эмган	8
Бургут	9
Замин муҳаббати	10
Инсон бешиги	11
Икки ҳолат	12
Чўққида битилган шеър	12
Ешлигимга	13
Мен йўлингдан чиққанман	14
Гунча	15
«Қалб томчиси»	16
«Кунлар ўтаверар»	17
Изтироб	18
Утар	20
Истагим	21
Сенсиз	22
Лавҳа	23

Гулнинг дарди	24
Суворий	25
Қўзларинг	26
Аёл қалби	27
Лаҳза монологи	28
Онам ҳақида қўшиқларим	29
Уғил монологи	32
Табиат монологи	34
Шаҳидлар монологи	35
Садо	36
Қўшиқ айтгим келади	37
Ўрик гуллаганда	38

У—13

Убайдулло Темур.

Замин муҳаббати: Шеърлар [Сўзбоши
Шухратники]. Т., «Ёш гвардия», 1984.—48 б.

Убайдулло Темур. Любовь земная: Стихи.

Уз2

На узбекском языке
ТЕМУР УБАЙДУЛЛА
ЛЮБОВЬ ЗЕМНАЯ

Стихи

Редактор Тўлқин
Расом Э. Нурманов
Расмлар редактори Ҳ. Раҳматуллаев
Техн. редактор Н. Мирзаева
Корректор С. Сайдолимов

ИБ № 1430

Босмахонага берилди 1. 11. 83 й. Босишга рухсат этилди 16. 01. 84 й. Р—01508. Формати 70×90¹/₃₂. 1- босма қоғозга «Литературная» гарнитурда юқори босма усулида босилди. Босма листи 1,5. Шартли босма листи 1,75. Нашр листи 1,06. Тиражи 10,000. Буюртма № 17. Шартнома № 7—83. Баҳо-си 15 т.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети «Еш гвардия» нашри-ёти. Тошкент, 700129, Навоий кўчаси, 30.

Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси иш-лари давлат Комитети. Тошкент «Матбуот» полиграфия ишлаб чиқариш бирлашмасининг 2- босмахонаси. Янгийул шаҳар. Самарқанд кўчаси, 44.

Ўзбекистон ЛҚСМ Марказий комитети
«Ёш гвардия» нашриёти қуйидаги китоб-
ларни ўқувчиларга тақдим этади:

ШУКУР ҚУРБОНОВ.

Она тилим.
Шеърлар.

ИКРОМ ОТАМУРОДОВ.

Жануб қушлари.
Шеърлар.

МАТЛУБА ЖҲРАЕВА.

Пахта ҳиди.
Биографик очерк.